

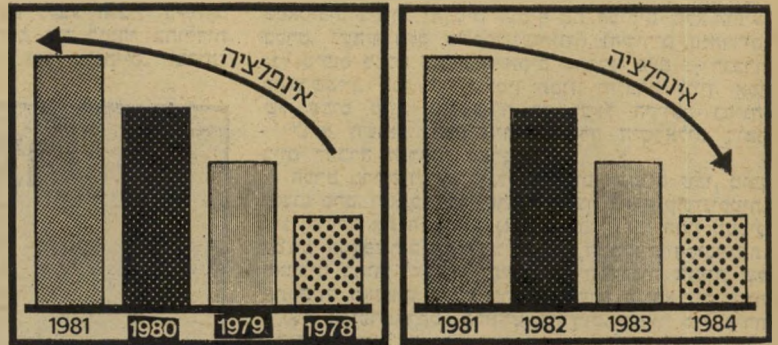
המשק

שאלה קשה

"אם כך, מה בכל זאת צריך לעשות כדי לבלום את האינפלציה?"

הפרופ' פטנקין: זו שאלה קשה מאוד. אני לא בטוח שיש לי מטה קסם איך לעצור את האינפלציה. אולם ברור לי מעל לכל ספק, מה לא צריך לעשות. אחד הדברים האלה הוא שאין להגדיל את הוצאות הממשלה. וזה בדיוק ההיפך מה שעושה הממשלה היום (מתוך ראיון עם הפרופ' פטנקין, מורם של יורם ארידור וחיים בן-שחר, שפורסם ביום השישי שעבר ב"ידיעות אחרונות").

ובכן, בשביל הפרופ' פטנקין השאלה קשה. לא כן אצל מסבירי הליכוד. אצלם אין שום קושי. הם פשוט הכינו תרשים גרפי יפה, שבו הם מראים כיצד תרם האינפלציה מ-1981 ועד 1984. הם אפילו לא צריכים להסביר איך, הציוור מדבר בעד עצמו. הם שכחו משום מה להראות את העבר, מ-1978 עד 1981. את זאת

כך תראה האינפלציה לקראת 1984, וכך היא נראתה מאז 1978. הרישום הראשון בוצע על-ידי מחלקת הגרפיקה של הליכוד והשני, שכולל אותם מרכיבים, כפי שהיתה האינפלציה בשנות שילטונו.

עשינו אנחנו. הרבה פחות יפה, אבל יותר בטוח, יותר אמיתי. התרשים שלנו מספר את מה שהיה. הידד למחלקת הגרפיקה של הליכוד.

אבל הדברים חמורים הרבה יותר. היום, אחרי הבחירות, וכך רואה אותם הפרופ' פטנקין: אין פיתרון קל לאינפלציה. נכנסנו לתהליך קשה מאוד, שקשה עוד יותר לצאת ממנו. בין גורמי האינפלציה, מרכיב חשוב ביותר הן הוצאות הממשלה. אין ספק שסעיף זה הוא בעל תפקיד מרכזי, וצמצום הוצאות הממשלה הוא בעל ערך חשוב בכלימיתה. ועוד: קשה לטפל בבעיות אחרות במשק, כל עוד לא מיתנו את קצב האינפלציה. האינפלציה מעוותת חישובים. קיימת איזודאות לגבי מחירים, הפוגעת בפעילות המשק. קחו, לדוגמה, את הגידול של כוח האדם בענף הכספים, כמו בנקים וחברות-ביטוח, בתקופת אינפלציה. הסיבה לפעילות בענף זה — כולם רוצים להגן על עצמם בפני האינפלציה. יש לזה מחיר. עד כאן.

צריך להתחיל להדק את החגורות. לא חשוב איזו ממשלה תהיה לנו. בכל מקרה, בכל מצב, את החגורות שלנו, לא של המטוס, נצטרך להדק. נוציא הרבה יותר על מזון. נוציא יותר על תחבורה ציבורית. נוציא המון על דלק למכוניות — מחירו ירקיע שחקים. ניסע פחות, ואולי נלך יותר ברגל. לחו"ל ניסע, אם בכלל, פעם בשנתיים או בשלוש; אלא אם ניסע ב"שליחות". בימי שישי "נקטר" יותר, ובימי השבוע נעבוד יותר — אולי. ואז, בעוד ארבע שנים, נראה אחרת.

עסקים

עצות

בטלקס

מה שטוב באמריקה, טוב גם בישרי-אל! אולי? בכל מקרה כדאי לנסות. ואומנם לפני כחודשים החלו שני צעדי-רום, בעלי רקע עסקי, להפעיל שרות חדש למשקיעים בבורסה (גם של ניו-יורק): ייעוץ יומי בטלקס למינויים.

החברה "גלובס פאבלישר" מעבירה מדי יום, בשעה 7 בערב, טלקס בן 300-400 מילה ל-60 לקוחותיה. החומר ה-מועבר מכיל דו"ח תמציתי על המסחר היומי ואחריו ידיעות, תחזיות והערכות המסווגות על פי שלוש דרגות אמינות. וזהו למעשה החידוש. אגב, שמועה זוכה לדרגה הנמוכה ביותר.

מקורות המידע וההערכות הם שונים: ברוקרים, עיתונאים, מנתחים פיננסיים, בנקים ואחרים.

עוד חידוש מעניין: הטלקס מועבר לכל חלקות בבת אחת, באמצעות

עיתונות

דלק פולני

בעיתון היומי בפולנית, "נוביני קורייר" (היוצא לאור בארץ), מה-18 ביוני השנה, מצאנו חידוש עולמי: מודעה של "דלק", חברת הדלק הישראלית בע"מ, המשתרעת על פני חצי עמוד. המודעה מספרת לקוראי העיתון, שהרווח הנקי (לאחר מס) של החברה לשנת 1980 היה 69.6 מיליון שקל. ומהו החידוש? לימוד שפות באמצעות מודעות; המודעה כולה ב-עברית. לתשומת-לב בעלי המניות של החברה, הקוראים פולנית ועברית כאחד. עיקר שכתוב: העיתון יוצא לאור על-ידי "החברה המאוחדת להדפסה", ה- מסונפת בדרך עקלתון למערך.

תעופה

7 סגנים פוטרו

ביומון "אינטרנשיונאל הראלד טריב" יוני" מצאנו כתוב: חברת התעופה "פאן אמריקן" פיטרה בשעה סגני-נשיא. ה-חברה, שסבלה לאחרונה מהפסדים כבדים, הגדולים ביותר מאז הקמתה, איפ-שרה לשבעה מתוך 42 סגני-נשיא שלה "ללכת"; וזאת, לדברי מקור בכיר ב-חברה, כדי לייצל את פעולות החברה. שלושה סגני-נשיא נוספים יצאו ל"חופ-שה מאונס בהתנדבות".

הפיטורים עשו על פי החלטת מועצת המנהלים, שדנה בישיבתה האחרונה ב-ייעול החברה.

ההפסד התפעולי של החברה ב-1980 היה 88 מיליון דולר, הגדול ביותר מאז הקמתה.

עד כאן הידיעה. ומכאן שאלה: כמה מנהלי מחלקות יצאו לחופשה על פי החלטת מועצת-המנהלים של "אל-על". כמו כל דבר אצלנו, יפה לחקות את האמריקאים. נו?

דיור

יילה במאה דולר

מעשה שהיה. סיפור אמיתי, שהובא אלינו ישירות מארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות (ארצות-הברית).

מעשה בקבלן שבנה וילה בפרברי אחת הערים, סיים לבנות וחיפש קונים. עבר חודש, עברו שישה חודשים, עברה שנה, ולוילה ששווה נאמד ב-160 אלף דולר לא נמצא קונה. ביום אחד בהיר עלה רעיון בדעו במוחו של הקבלן. הלך אל ראשיה של אגודת-צדקה מקומית והציע להם להכין 2,000 כרטיסים, בשווי של 100 דולר האחד, למכירה בין חברי האגודה. כל הרוכש כרטיס, ישתתף ב-הגדלה שהזוכה בה יקבל את הווילה. התנאי היחיד שהעמיד: שיהיו לפחות 1600 משתתפים. כל סכום שייאסף מעל ל-160 אלף דולר, יהיה של האגודה. ואומנם, ההגדלה נערכה כמצופה, ב-1 ביוני. הזוכים היו שלושה: בעל הכרטיס, שזכה בהגדלה ובווילה במאה דולר; אגודת-הצדקה, שזכתה ב-40 אלף דולר, והקבלן, שמכר את הווילה שבנה.

מיסים

"טופס 50"

מעשה בקבלן תל-אביבי שמכר דירה אחרונה בבית שבנה. לצורך העברת ה-בעלות לקונה, הוא חייב להמציא לטאבו אישור, על פי סעיף 50 לחוק מס-שבת. אישור זה בא לקבוע, כי הרווח ממכירת הזכויות במקרקעין שפרטיהם נקובים בבקשה לאישור, נתון לשומה על פי פקודת מס-הכנסה. מסובך? לא כל כך. סירבו לתת לו את האישור, כיוון שהיה חייב סכף ששנים קודמות. אמר להם: קודם אשלם את הקרן, ואת היתר כאשר אקבל חשבון מפורט. אמרו לו: לא!

מי סובל? האזרח שקנה את הדירה ושאינו יכול להעביר אותה על שמו ב-טאבו.

הבורסה

עצבות ותיקוה

בשבוע שעבר היה המסחר בבורסה עצבני, ולמה שלא יהיה עצבני, אם מועד הבחירות קרב. אך בסך הכל היתה "יצי-בות יחסית עם עליה מתמדת". מניות בל"ל עשו למעלה מ-80% במשך מחצית השנה. ראוי לציון. מה יהיה במחצית השניה, מי יעשה יותר, המניות או אולי הצמודים? התשובה לא תלויה רק ב-בנקים, אלא ובעיקר במדד, ואם אכן יהיה בשיעורים גבוהים, תהיה עדנה לצמודים.

שחי אסכולות

על השאלה מה יקרה בבורסה אחרי הבחירות, חלוקות הדעות. כולם מסכי-מים שלפחות בשבוע הראשון תהיה גאות. חלק מהמבינים טוען, שהגאות תימשך חודש ואולי יותר. אחרים אומ-רים: שבוע, ולא יותר. כולם מסכימים ששנת 80' לא תחזור. גם אלפי המשקי-עים שנפלטו או ברחו לא יחזרו. סכומי הכסף שבדי הצבור יקטנו ריאלית, כספים נוספים על הנוספים, לא יבואו. אבל עד שיקוצצו כל ה"סוב-סידות יהיה עוד מה לעשות בבורסה. למשל: לקנות בעיקר צמודים ופחות מניות. עד כאן הפסימיסטים.

האופטימיסטים אומרים: לא חשוב איזו ממשלה, הבורסה תחגוג המסחר בבורסה סבל תקופה ארוכה מידי מ-("עצבות"). עכשיו ההזדמנות, והיא תגרוף גם את אלה שברחו ממנה וגם את אלה שעוד לא הספיקו, "לבוא בשעריה". ה-מסחר יגאה, שערי המניות יעלו; הכסף שהיה בהמתנה ייכנס למעגל ויקפיץ את השערים. כדאי יהיה להשקיע במניות, אך ליתר ביטחון — אפשר גם קצת בצמודים.

אומר אחד מהמאמינים: השוק היום הוא אטקטיבי מאוד; במחירים של שטח חיים על חשבון האובדן-ראפט ו-מס-הכנסה גם יחד. ובצדק. מה שאין החוק אוסר, כמעט תמיד מותר, ובעסקי מס בוודאי.

תיקון 19

עד לפני כמה שבועות או, ליתר דיוק, עד היכנסו לתוקף של תיקון 19 לפקודת המס, היו הרבה חברות וגם חבר'ה, שעשו חיים על חשבון האובדן-ראפט ו-מס-הכנסה גם יחד. ובצדק. מה שאין החוק אוסר, כמעט תמיד מותר, ובעסקי מס בוודאי.

ריבית על הלוואה לצורכי עסק, היא הוצאה מוכרת. ולמה לא לעמוד בחובה בבנק, ועם החובה הזו לקנות, למשל, ניירות-ערך, ואת הריבית שמחייב אותך הבנק, להעמיס על מס-הכנסה. מותר? בהחלט. עד לאחרונה. בא תיקון 19 ל-פקודת מס-הכנסה למנוע אפשרות זו, באומרו שהריבית לא תוכר כהוצאה, ברגע שיש לך מילות מועדפים, אג"ח, מניות, מט"ח, למעט, שימ"ל, מניות של חברה שאתה בעל עניין בה; "מחזיק לפחות 5% ממניות החברה לתקופה של שלוש שנים". או הריבית מוכרת כהוצ-אה.

דרוקר..עוז"

וזהו הפתח. מי שאין לו בעיות של אשראי, עושה מה שעשה הקבלן המצליח זכריה דרוקר, על פי עצתו הנבונה של יועצו לענייני כספים. לוקחים הלוואה בבנק, קונים 26% ממניות "עוז", וכעבור שלוש שנים כל ההוצאה על הריבית תנוכה ממס-הכנסה. והעיקר — המניות במתנה.

כמות המניות של "עוז" בשוק קטנה. המבינים אומרים שמחירן יכול להכפיל עצמו. מי שמאמין למבינים, יעשה כמו-תם.

סיפורים

אם תיבנה בישראל תחנת-כוח גרעי-נית, יהיה מחירה כ-1 מיליארד דולר. קרוב לוודאי שתחנה זו תהיה מתוצרת "ווסטינגהאוז" האמריקאית. סוכני חב-רה זו בארץ הם חברת "אלקטרה". ביני-תיים הצליחה, "אלקטרה" למכור ארבי-עה טרנספורמטורים ענקיים לתחנת-הכוח שתוקם בויקים. המחיר: 35 מיליון דולר. נישחתם: תוצרת "ווסטינגהאוז".